

Orchesia undulata (Coleoptera: Melandryidae) aan de westrand van Brussel

Willy Troukens

Samenvatting. De auteur bespreekt de vangst van een exemplaar *Orchesia undulata* Kraatz, 1853 aan uitvloeiend sap van een tamme kastanje (*Castanea sativa*) te Vorst (Brussel). Deze kleine kever lijkt talrijker voor te komen in het oosten en zuiden van België.

Abstract. *Orchesia undulata* (Coleoptera: Melandryidae) at the westside of Brussels, Belgium
The author discusses the capture of a specimen of *Orchesia undulata* Kraatz, 1853 on sap, flowing out of a sweet chestnut-tree (*Castanea sativa*) at Vorst (Brussels). This little beetle seems to be more common in the east and the south of Belgium.

Résumé. *Orchesia undulata* (Coleoptera: Melandryidae) à la périphérie ouest de Bruxelles, Belgique
L'auteur discute la capture d'un exemplaire d'*Orchesia undulata* Kraatz, 1853 sur la sève qui s'écoulait de l'écorce d'un châtaignier (*Castanea sativa*) à Forest (Bruxelles). Ce petit coléoptère semble plus commun à l'est et au sud du pays.

Key words : *Orchesia undulata* – Melandryidae – Faunistics – Belgium – Coleoptera.

Troukens, W.: Ninoofsesteenweg 782/8, B-1070 Anderlecht. nicole.sengier@skynet.be

De Melandryidae – vroeger ook wel Serropalpidae genoemd – vormen een vrij kleine keverfamilie. Zij telt wereldwijd ongeveer 70 geslachten en 200 soorten (Keer 1930: 810). In Midden-Europa komen 41 à 44 soorten voor (Harde & Severa 1982: 208), waarvan zowat 15 soorten in België. Aan de westrand van Brussel zijn hiervan sinds 1970 al 3 soorten waargenomen, nl. *Hallomenus binotatus* (Quensel, 1790), *Melandrya caraboides* (Linnaeus, 1760) en *Conopalpus testaceus* (Olivier, 1790). Hieraan werd vroeger al ruim aandacht besteed (Troukens 2005: 23–30, 2009: 127–131). De Melandryidae leven als larve en imago vooral achter losse schors van oude bomen, in boomzwammen, in houtmool en uitzonderlijk ook in gezond hout, op bloemen, planten en struiken (Harde & Severa 1982: 208).

Tijdens een prospectietocht in het Dudenpark te Vorst-Brussel ontdekte Remi Guinez op 26.ix.2010 een Melandryidae-soort die wij hier nog niet gezien hadden. Het bleek te gaan om *Orchesia undulata* Kraatz, 1853. Het kevertje werd gevangen aan uitvloeiend sap van een tamme kastanje (*Castanea sativa*). Ondanks ijverig speurwerk werden geen andere exemplaren gevonden.

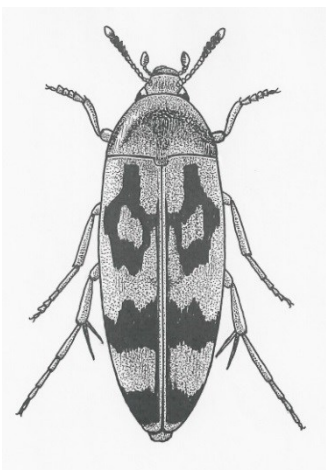

Fig. 1. *Orchesia undulata* Kraatz, 1853.

Orchesia undulata is een slank, langgerekt kevertje van 4 à 5 mm lengte (fig. 1). Kop en het grootste deel van het halsschild bruingeel. Halsschild half cirkelvormig. De dekschilden bruingeel met verheven dekschildnaad en met zwartbruine dwarsbanden: in de voorste helft in de vorm van 2 onregelmatige oogvlekken; in de achterste helft een gekartelde dwarsband en een ongekartelde eindvlek. Spriet en poten bruingeel. Spriet snoervormig, 11-ledig en vanaf het 5de sprietlid bruinzwart; bovendien 4 verdikte eindleden. De tarsen van de voor- en middenpoten ongeveer even lang als de schenen. De tarsen van de achterpoten merkkelijk langer dan de schenen; het 1ste tarslid minstens zo lang of iets langer dan de scheen. De schenen van de achterpoten met zeer lange einddoorns waarmee de kevers wel een halve meter van hun belagers kunnen wegspringen (Keer 1930: 813–814). Ook de andere *Orchesia*-soorten laten zich, dankzij hun springvermogen, niet gemakkelijk vangen (Möller *et. al.* 2006: 162).

Orchesia undulata is een bewoner van bosgebieden, en te vinden vooral van april tot september. Luc Crevecoeur vond hem meestal op dood hout van eik en beuk (pers. med.). Occasioneel worden nog andere loofhoutsoorten vernoemd: kerselaar (Keer 1930: 814), berk (Möller *et. al.* 2006: 162), lijsterbes (Luc Crevecoeur) en tamme kastanje (Remi Guinez).

Orchesia undulata komt vooral voor in West- en Zuid-Europa (Kaszab 1969: 203–204). In België blijkt het een gewone soort te zijn, vooral in het oosten en het zuiden van het land (fig. 2).

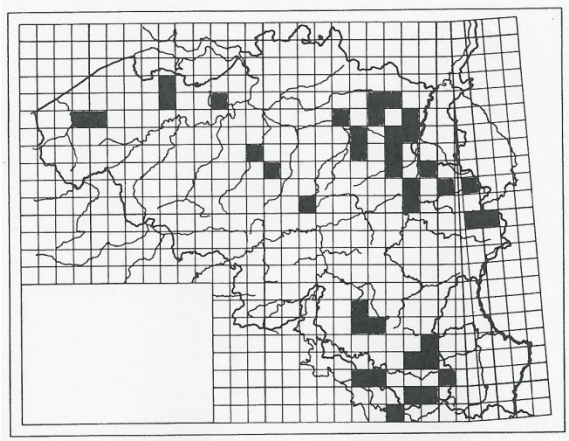

Fig. 2. Vindplaatsen van *Orchesia undulata* Kraatz, 1853 in België.

Dankwoord

Het schrijven van dit artikel was mogelijk dankzij gegevens en informatiebronnen, mij vriendelijk bezorgd door de volgende personen: Guido Bonamie (Nevele), Luc Crevecoeur (Genk), Alain Drumont (KBIN, Brussel), Remi Guinez (Vorst-Brussel), René Pletinck (Hamme) en Hugo Raemdonck (Jette). Hiermee was het mogelijk om het verspreidingskaartje samen te stellen. Hartelijk dank!

Bibliografie

- Harde K. W. & Severa F. 1982. *Thieme's kevergids*. — W. J. Thieme & Cie, Zutphen.
- Kaszab Z. 1969. Serropalpidae (Melandryidae). — In: Freude, Harde & Lohse. *Die Käfer Mitteleuropas*. Band 8. — Goecke & Evers Verlag, Krefeld.
- Keer P. M. 1930. *Calwer keverboek*. — W. J. Thieme & Cie, Zutphen.
- Möller G., Grube R. & Wachmann E. 2006. *Der Fauna Käferführer 1. Käfer im und am Wald*. — Fauna Verlag, Nottuln.
- Troukens W. 2005. Rouwtorren en enkele verwanten aan de westrand van Brussel (Coleoptera: Tenebrionidae, Alleculidae, Serropalpidae). — *Phegea* **33**(1): 23–30.
- Troukens W. 2009. Nieuwe en interessante vondsten aan de westrand van Brussel van Tenebrionidae en Serropalpidae (Coleoptera). — *Phegea* **37**(4): 127–131.